

«Анаабыр алмаастара» - өрөспүүбүлүкэ олохтоохторугар үлэ миэстэтэ

«Анаабыр алмаастара» генеральный дирижэртэ Павел Мариничев хампаанна кидровой политиката удирыйбатын — инникитин да үлгүр бастакынан олохтоох киддары ылышларын Ил Дарханта мэкцилээтэ. Бу Егор Борисов, ону тэнэ АЛРОСА АК президенти Андрей Жарков «Молодой» уонна «Маяк» бирискэртэ бара сырыылаларгар этилино.

Саха сирин Ил Дархана «Молодо» бириискэ үлэһиттэрэ кытары көрсүүтүгэр Павел Марини́чев иккэр уон сүл устатыгар бигэтик сайдыы-хампаанньа сүрүн сымалын туһунан илгитинирдэ. Бэйэр бу сылга 3,5 млрд солкуобай күрүнэ илүүгү хампаанньа төлүүхтэх.

Юкстийн юмнигээр Егор Борисов дайдуу байхлыг Владимир Путины хэлтгэж, корсүхүүгүн түмүгүн билинншүрдэ. Бэлнэтээн этгэххэ, бу корсүхүүгэ Арассыйга Президентэ

АЛРОСА АК-ба судаарыстыбаннай контуруолу хаалалар туһунан Саха сириг туруоруутун өйөөбүтэ.

«Алданбыр алмаастара» хампаания быйылгы сылга, тоһо да ырыынакка соччо үчүгэй суох балаһыанньа буоллар, хостоохунун таһыма намтаабатабын туһунан көрсүһүүтэ.

көхтөөхтүк кыттыбыг алмазнай гигант
президент бэлиэгтэгэ.

Мань тайһан, сэр анһынаагы баай туһунан сокуонна уларытыылар киирбигтэрин түмүгэр акционернай уопастыбада алмааһы тайһан күндү металлара хостуурга кыах бэриллибит. Бу дьонго бигэтик куруук үлэ боруона баарын мэккиллир, - дигэн Андрей Жарков бэлэттээтэ.

«Молодо» биринсэ үлэһитэрин
капта сийитин көпөтүн көмүгэр Егор
Борисов бары ыйгытыларга хоруйдаата
уонна саага салалталаах тэрилтэ
олохтоох кадрдары үлээн
хааччылыытын күүһүрдүү, социальный
боннуруостары быһаарарга сонгоох
бөлүмүтүн ууруо дээн эрэни биһир-
дэ.

США корр.

Улуска бү күүнээрэ

УЛУУС БАҢЫЛЫГА ХАЙАХСЫТ, БАХСЫ НЭҢИЛИЭКТЭРИГЭР СЫРЫТТА

Атырдах ийиш 2 күнүт, улус Ада байылыта А.Т. Ноговицын сыйлаамандык үгүтүр болох Хайахсыг ийишүтүт астылбын кытары корусту. Бу корулууга астын эр буюукасы, ийишүтүтүн ийиши дыйлагылар сүрүхүтүнөн - баярдарынан кыналлар кырыакастар кыт кытыгыны кыдылар.

[illegible]

Агсныны алтары көрсүүгүйг
сүрүнчээн А.П. Иларионов
үбүлүйгүйгэр бэлэмнэви, нэгилжээ
уу турбата тардыалылта,

Агьрдых айыи 3 күнүгэр удуус баһылыга Андрей Тимофеевич Ноговицын миестэнгэр үлүн-халһаһы кытта билэс Бахсы изилдигэр сырытта. Кинини тэгэ көмөлөһөөччүгэ Александр Моклачевский, туугута солбуйкаһы Влад Пермяков, үөрэх салһаһыттан Николай Пермяков, тьа халһаһыстыбгыһи салһаһыи чачалһаһыи солбуйкаһы Афанасий Степанов сырыттылар. Ардах кини суол-иис, билгэн турар, үчүгэй суох. Баһылык хуһа сиргэрии көрөн ааста. Боһуөлгөкэ күннү бастаан билгестирилии сырытта.

Оюутоос уулуяны эсбидисей Надежда Ивановна Барашкова кордордо. 2013 с. өрөмүөнү барбыт дьыг сорок хосторугар үрүз хоннубут, окулор сылар оронноро эргэрибит. Нобилежа элэсийиттэн ээгтэтигэр дьери саастах 55 оро баар. Олгон 44-дэ сайабыланыылаах, олгон уулуян 40 эрэ мистэтэж. 1992 с. тутулубут куукуна дьыгэ муостата тэлэйи буолбут, окулалартан кэбиг билигэ охостор сорок характара үтэлэбэт буоланнар, кэрһиһе охсу олтон кэлөөһүннөрүлүр эбит. Охос өрөмүөнүэ наадылар. Окулор сылдьар сирдэригэр кыараас буолан, эсбидисей хоһо прөгичнайга көспүт. Баксылар бу объект оттомелазациян сабылларга сылаарылыылыттан сансарды сыдыллар. Олон бу бостуруолу хас корорго кэрһиһилэр.

[illegible]

Делегация салуулы ишбилер аякыбын кытта көрүстө. Бизинин көмүз 650 га от окулурбук, оттон ичинидуунай предпринимателер уюнна баалынай ханайыстыбалар кюннөзө 205 га, ичинининиз көкүз 450 га, 381,5 тонна от баалымиз. Оттон ичинининиз көкүз 234 тонна, 214 тонна үтү баалымиз. Боксоруу үчүзүндүк үзүлүп турар, кыскап сыанга 40 сак. Ичинининиз

[illegible]

Тыя хахайыгьсыбаныр кутлукса, торук 80 % туолан турар. Тыя хахайыгьсыбаныр ус кийи граппа тиксинбитер. Кийи тиксинныгьса ыгыаш, кым хойон туттагь, сылаахастык туһанар эрлээр эбин. ИДХ программанын ус ыал дыа туттан эрлээр. Бияр ыалга малырйаал кинингь бытарбыт, онука туһааннаах специалист тэтими түргэтэргэ, программа башлобуун тутуһарга титэйтэллөрнөр эгтэ. Нэлэсиннээ биир соботох эмчиттээбэ эрлээрин эгтэр. Эгэр бьараас отуотугар улуу ыал-нингэр чаастагык сыдыар буолан, мистэттигэр ыксаллаах кунгэ эмчиг суокуттан эрлээминнэтэр. Эмн-томп эмгэ тийкот дьаһалтэр. Биир сенук кыһалга ботэриннордэргэ баар, медикаменнар тийкэтэр.

Олохтоохтор үлэтэрийн-хамнастарын, кайлалцаларын, тууроосууларын иктэн бара байылык хас биирлэн есепалиһын болсөмбө ыларга, итэжүн туоратарга үлэтэтэргэ соруйа. Туох-хамшык граннар, куонкурустар баалларын билиһиннөрдө. Бахсы кэлэһкөзө бийетин кыаулан чекөтүк, инникэгэ эрэлсөктүк олорор дигэн сыналаллар. От-мас үлэттин кэмнэгэр үмүртүн, кыстыкка бигэ туруктаах үктэнэн эрэллэр.

Олохтоох ЖИРКОВА.

Ольга НИРКОВА

СЕМЕН ЖЕНУРИНСКЭЙ.

ЧУРАПЧЫ ИНТИРИНЭЭТ - ОСКУЛАТЫН ТИЭС

«Омекс» гэдэг ниймэх охуульчилтани, уурууцтани
мөрхөн үүсгэл – мүнхууны аргаар үүрнэр”
(Риман Риманович Тархуаан-Таван.)

Чурагчыл интирингоол-оскуулатын 1969 сыллаах
пыуһа үһүс этэ. Орто дойдута туох барыта үһүсүк дьон
бэр. Бу үһүс ыһурук Союз, Россия, Саха сирин эр олохто
диринг суганнас халдьарыт кылаас буолар.

[illegible]

Окуу саалы, үркүк үзүрү бүтүрүлгөнүнө кылга 80-90 сыялар сыйыа кыбылгара. Ити сыялар билине эр бусбанаа дейдута дааны барыбылгар уустук бусла. Хомойуок ийин, саамей элбик сүтүгөк, куурдуннаах билиги атыгук бусбута. Хаарын ууштар, кыргытар бу орго дейду эриринмусуурун тулуйбанаа, араас биричинилеринен аннараа дейдута айынаабылгара. Ырлар бусбанаа бараран. Килин сааган да саамей түгүнөр бусулааыбылгар эбит. Соракер хайсаа, түшүн күтүлгөн оюкон барыгырын билигин да билбегиле. Кичилери алдас үмөтн кыбиктиг бусбанаалы: сага сиригиле.

савьянхтах кэмгэргэ - савьян, суруян, мустан, ахтан аайбыт.
Монголдоо савьянхтах кэмгэргэ кытгыбыт.

Олжол сипатинин бири сипатинин ичин буурус выпуск сивамый чагасыларга буларга буолуо. Ол юрлук, урдук уороби бүтүрүнөн, араас улэс үлэтининин, кылаас бэйэтин ие тургутун курдук араас буолбута. Манна МВД-тан, байыаннайлартан, быраастартан сагалан бары улэс барылар үлэтибитэрэ. Манна баалар сүргүтэ салыанчылар, оройуон салыанчыларга, өрөспүүбүлүө таһымлар үлэтиитэр, тыа хайайыстыбатын үлэтиитэрэ. Улэс сипатининин азыннаах улэс, өрөспүүбүлүө буюулаах үлэтиитэр, өрөспүүбүлүө сивамый урдук наадааналыгын — "Холуу сүлүс" уорбан кавалера, нурст хайайыстыбатын үлэтиитэр үлэтиитэр, өрөспүүбүлүө урдук категориялаах хирург быраана, дойдута энөөс сук сулуусталыгын ичин 1-2-3 степенитэк энэктэр кавалера, уорук, спорт, тыа хайайыстыбатын эйэлэни туйгуннара, Саха өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмөнин депутаталы комелөөөнүтү, ичин быраабын араанчылыыр общественный үлэтиитэ, нөһүлүк, улэс сибиттерин депутаттара. Бу выпуск бөрөстөбүлүгүн алынган төрөөбүт нөһүлүгэр спорттан ааттаммыта. Кинилэр аахан тустуу 60 сылыннан сүргү туруорулбута. Бу барыта бир выпуск диттээх кырдык да сөкүмөр сипатиниттэктэр.

Олонлугуудтаагай, хайртайн бичигтэй байхад миний баатар Сибирский Союз хэс да тугуулзх чемпион, соёлох Тиблесский турнир үст хайртай, Европ, Аан дайду. Олимпиада призер, норуот тагала инмит - эдэрлэргэ Сибирский Союз чемпион, Сибирский Союз сибирингээх күстэрин үстугуулзх чемпион, Аан дайду ордорго призер, драк турнирлар, муралар хайртайн бичигтэй. Миний баатар миньрэгтэй сүүлхр Саха Өрөстүүбүлүктүн Аан Дархан орусхайдыга, тойуксуга, өрөстүүбүлүгэ түһүлгэтин алгысчига. Миний баатар Саха Өрөстүүбүлүктүн күрээсэинин коментаторлара, Саха сирин көмүс уустарын бастыннара, Саха сирин бастыг булуттара. Саха сирин президентин малууён суммалах аг сурулуутун бичигтэй бичигтэй. Далай Восток, Саха сиринг бастаанан алтар тэит түлүр, сарпылар массынгаларын өнөрбүчүгэи эмбле буулуус Итинтэ да алын ситиингөр ахалхаа зибхэгэр. Буулуус бэрээсэингитэрингөр ахалхан кинигалар сурулууттара, кинигалар баатар, анал ырыалар сурулууттара. Өрөстүүбүлүгэ хайртайларга буулуус үрэммитэри, күлүгэ да буолулар, ахаллар, сүрдэлаллар, көгөр мөмүсүгэ хэлбур түрүсөөлөр, кинигалар.

Клинический симптом синдрома — инволюционный дефицит

ис хобоонноок үлүс ыггыс бугатар. Москва, Ленинград, Киев, Тбилиси, Алыа-Ата куруук очногоонуга саамай престиней курулгалаа сыйдан сийлинистер улаханьнан олохтох ыччартаан ордон тахсыгытара элбэи этэр. Үөрөнөн булуту кэнне көкүстэтинен дуосабар түһөрсөн салгыы үстүн, олох хаалгыттар элбэктэр.

[illegible]

Уркуулуу умнубсада, бизилпини билгенен, иннакиз эреген ошк сироксайыт. Того да ыраактары асатлар сирокори сирокотому тулууа, добуа, докто тапталы туан кибит; диг сакшылы ойдоок - синаалзах Чуратны сирокотомыны учуштыга.

Г. КАПРИН, Чувашский институт-осколочный 1969
ссылка на булгарит үнүс өлүмүсүнүн Таатта

Новости ЯСИА

СОВЕЩАНИЕ ПО УВЕКОВЕЧИВАНИЮ ПАМЯТИ А. МУНХАЛОВА

2 августа первого заместителя председателя правительства Якутии – руководителя Администрации Пявы РС(Я) и Правительства РС(Я) Юрий Купринков провел рабочее совещание по увековечиванию памяти якутского художника-графика, народного художника РСФСР Афанасия Мухоморова.

Юрий Кутряков подчеркивал вклад Африканиса Мунисова в развитие изобразительного искусства Якутии. Он отметил, что Африканис Петрович является одним из основателей якутской графической школы и создателем произведений, ставших классикой изобразительного искусства Якутии.

В ходе совещания рассмотрены организационные вопросы и срок установления независимого художественного Юрида Кундратов: для соответствующим поручены министерству финансов и министерству культуры и духовного развития республики.

CUTTING-EDGE

Афанасий Петрович Мухомов родился 10 января 1935 г. в с. Контата Чувашского улуса.

Первые профессиональные навыки А.П. Мухалов получил в Якутском художественном училище (1957), затем в 1963 году окончил графический факультет Московского Государственного художественного института имени В. Сурикова (мастерская профессора Е.А. Кибрика).

Афанасий Петрович широко признан в республике и далеко за её пределами. Его серия лингватор «Мой Север» открыла миру неповторимый стиль якутской графики.

Графические произведения Мухомова представлены более чем в 40 странах мира. Были организованы его персональные выставки в штаб-квартире ЮНЕСКО в Париже (Франция), а также в Лейпциге (Германия), Аляске (США), в Румынии и Болгарии. Лучшие работы находятся в Третьяковской галерее, в музее изобразительных искусств им. А.С.Пушкина, в музее Восточных культур в Москве, в Русском музее Санкт-Петербурга, в

Дрезденской картинной галерее в Германии и в частных коллекциях Франции, ФРГ, Японии, Канады, США, Финляндии, Китая, а также в музеях городов России и СНГ.

Афанасий Мунгалов долгое время работал председателем Союза художников Якутии. Избирался депутатом Верховного Совета СССР VIII созыва (1970), депутатом Верховного Совета ЯАССР IX созыва (1975), членом правления Союза художников СССР (1973). В 2005 г. награжден серебряной медалью Российской Академии Художеств за выдающиеся достижения в области изобразительного искусства.

Являлся одним из организаторов высшего художественного образования в Якутии, которое началось с создания филиала Красноярского государственного художественного института в г. Якутске в 1994 г. В 2000 году на базе филиала был открыт факультет изобразительных искусств Арктического института искусств и культуры А.Г. Мунсалов являлся деканом и ведущим профессором кафедры графики. Заслуженный художник России скончался на 79-м году жизни.

30Ж

ТАЙНЫ ТРЕЗВОГО ЧЕЛОВЕКА

Трезвость даёт человеку колоссальные преимущества в жизни.

Трезвый, свободный от влияния любых наркотических ядов человеческий организм имеет непреодолимые возможности самовосстановления, саморегуляции и самозащиты. У него достаточно сил противостоять экологическим, психологическим и многим другим отрицательным влияниям.

Трезвость обеспечивает организму возможность надолго сохранить свою естественную молодость и силу. При этом беспрестанно развивается интеллект и творческое воображение, легко приобретаются новые знания и опыт.

Трезвость — это ясное сознание. Недаром в народе высшей похвалой является эпитет «презвый»: трезвое решение, трезвый ум и так далее.

Сознательная трезвость укрепляет волю и развивает личность человека: он чувствует себя уверенно, так как умеет отстоять свою независимость, отказавшись от спиртного, сигареты или нежелательных наркотиков. Он всегда поступает так, как нужно и хочется ему, а не пьющей или курящей компании.

Трезвый отдых укрепляет человека, восстанавливает силы и наполняет его творческой энергией, в то время как «отдых» химический ослабляет его, лишает человека возможности самосовершенствования и творческого поиска, делает его психологическим инвалидом.

Трезвость позволяет человеку максимально реализовать свои возможности в профессиональной деятельности, достичь взаимопонимания в общении с другими людьми, обрести тепло семейного счастья, достичь вершины так необходимого каждому семейному искусства воспитания детей.

Только полная трезвость открывает путь к нравственному совершенству, поскольку никогда не позволяет наркотикам заглушать голос совести.

Сознательная, непринуждённая трезвость даёт человеку намного больше, чем это можно выразить в словах. Стоит только попробовать — тогда разум сумеет преодолеть последние признаки трудной объяснимой симпатии к алкогольному застою. Вы сами почувствуете все эти преимущества.

Возрождение в нашей стране всенародной трезвости, несомненно, изменит к лучшему жизнь общества, резко повысит благосостояние населения.

БУДУЩЕЕ — ЗА ТРЕЗВЫМИ ПОДЪЕМАМИ

Из книги Александра Почекета «Сберечь свободу».

Күнн уонна сокуон

ДЬАХТАР ҮЛЭБЭ БЫРААБЫН ГАРАНТИЯТА

Российский Федерация Үлэбэ Кодекса уонна атын үлэ быраабын нормативнай правовой акталара дьахтар үлэтин уратытын олохтоолор. Ол курдук, РФ сокуонунан дьахтар аймакка социальнай көмүскэл уонна куттала суох үлэ усуллубуйата көрүлэр. Ол курдук, дьахтары кытары үлэ дуогабарын түһэрсини кытары сибээстээх болпуростарга РФ Үлэ Кодексын 64-с ыстатыйаларын олохтоомуттар.

Холобур, дьахтар хат буолбутунан уонна олохтордоонунан сибээстээн работодател үлэ дуогабарын түһэрсини ылыммак буолуута булгуччу бобулар. Бу ыйылыбыт төрүөттэринэн дьахтар үлэтин кытары үлэ дуогабарын түһэрсингэ аккааһы суукка аһыахха сеп.

Хат дьахталарга уонна балтараа сааһыгар дылы саастаах оҕолоох дьахталарга үлэбэ киирээтэ анал бэрэбиэргэ (испытательнай болдьох) көрүлүбэт. Ол курдук, этилибиг үлэниг категориалар дуогабардара анал бэрэбиэргэ усуллубуйаах буолууна, ол дыһыг суоһунан аабылар.

Ону тэнэ дьахтары кытары үлэ дуогабарын түһэрсини олохтуур нурмадар ыйалларын, илингэн ыараханы көтөбөр уонна сыбарытар үлэбэ дьахтары туһаныа бобулар. Дьахтары буортулаах уонна (эбэтэр) кутталлаах үлэбэ, ону тэнэ

эт-хаан, былчыг үлэбэ буолбатах үлэбэргэ эбэтэр санитарнай уонна бытовоей көрүү-истини үлэбэргэ ураты сир аһынааһы үлэбэргэ туһаныа эмэ хааччактар.

Итинн таһынан, РФ ҮК 298 ыст. олохтуур хат дьахталар уонна үс сааһын туола илик саастаах оҕолордоох дьахталар вахтовай үлэбэ ытыллыа суохтаар.

Российский Федерация Үлэ Кодексыгар дьахталарга анал үлэ биримэтин туттуу уратыта олохтоомутта.

Ол курдук, өскөтүн үлэ идиэлэтин ачыттылыбыг уһуна 40 чааска тэпкөтөр буолууна тыа сирингэр, Уһук хоту оройуоннарыгар уонна итинн тэпкөспит сиргэ үлэтин дьахталарга РФ Үлэ Кодексын 32 ыстатыйага ыйарынан, идиэлгэ 36 чаастаах үлэ биримэтигэ олохтонор. Итиннэ хамнас толору нэдиэлгээн төлөүөх тустаах.

Холобур, Сулгээр улутун прокуратура 16 тэрилтэбэ эр киһитигэн - дьахтарыттан тутулута суох 40 чаастаах нэдиэлгэ туттуллубутун булбут. Прокурор көбүлээһининэн дуоһунастаах уонна юридическай сирдиргэ административнай мизэ ылылыбыг, кэһинилэр тусатылыбыгтар.

РФ ҮК 93 ыст. ыйарынан, хат дьахталарга толоруута суох үлэ күнэ, идиэлгэ олохтонор. Итинник

көрдөһүүлээх сайабыллыаһы киирэр түгэнигэр работодател аккаастылар бырааба суох. Ону тэнэ хат дьахтары командировкага ытар, эһин үлэбэ соруйар, түүнүгү кэмгэ, өрөбүлгэ үлэбэргэ сатамат. Үс саастарын ситэ илик оҕолоох дьахталар бэйэлэргэ суругунан сөбүлөт бэрэ уонна доруобуйаларын туруга эппиэттир эрэ буолууна көнүлүнөр.

РФ ҮК 258 ыст. ыйарынан балтараа сааһыгар дэри оҕолоох буолууна дьахтар үлэниг үлэ күнүн устата көрүлэр сыһынааг кэмгэн ураты эһин оҕотун аһатарыгар төлөнөр сыһынааг биримэбэ быраагтаах.

РФ ҮК 260 ыст. олохтуур хат дьахтар работодател аатыгар сайабыллыаһынан уонна үлэниг туруга суоһун туһунан медицинискай ыспыраатка тиксэрэр түгэнигэр кини төрүүр күнүгэр дэри 70 күннээк уолуска, оҕоломмутун кэһинигэн эмэ 70 күннээк уолуска ылын сеп. Бу түгэнигэ киникэ пособие төлөнөр.

Итинн таһынан, дьахтар үлэниг үөһө ыйылыбыг уолускаага сылааһы уолускааһыгар тутатына барыан сеп, работодател аккаастылар бырааба суох, үлэ ыстааһа суолтата суох.

РФ ҮК 256 ыст. ыйарынан дьахтар үлэниг сайабыллыаһы суруйан, оҕото 3 сааһын ситэр дэри уолуска ылар быраагтаах. Кини бу кэмгэ хаһан баҕар

үлэнигэр тахсаан сеп, ону тэнэ толоруута суох үлэ күнүгэр эбэтэр дыһыг оҕорон үлэниг сеп. Маннык түгэнигэ кини сударыстыбаныг оҕо пособиетын ылар бырааба быһылыбат.

Оҕо көрөргө аһаммыг уолуска болдьох, кини дуоһунаһа, үлэ мизэгэ хаалар.

РФ ҮК 261 ыст. ыйарынан хат дьахтары кытары работодател кыһын үлэ дуогабарын көтүрбэт, тэрилтэ суох буолар эрэ түгэнигэр көнүлүнөр.

Өскөтүн ыксаллаах үлэ дуогабара дьахтар хат буолбут кэмгэр болдьох тахсар буолууна, үлэниг работодател аатыгар сайабыллыаһы уонна үлэниг туруга суоһун туһунан медицинискай ыспыраатка тиксэрбит буолууна, үлэ дуогабара кини оҕолонор кэмгэр дэри уһатылар.

Ыйылыбыг ыстатыйа 4-с чааһа ыйарынан, 3 сааһын ситэ илик оҕолоох дьахтар үлэниг кытары работодател кыһын үлэ дуогабарын көтүрбэт.

Бу ыйылыбыг быраагтар көмүлүнэр түгэнигэр үлэниг СӨ сударыстыбаныг үлэбэ инспекциялар эбэтэр прокуратурага кэһин, көмүскөһүн сеп.

А.В. СЛЕПЦОВ, улус прокуратура э.т. маннайгы кылаастаах юрист.

Иһирэх тылыннан

ДЫКТИЛЭРДЭЭХ ДОБОРУМ БАҢЫЛАЙ СЫРКЫАП

Дуобакка хоту дойдуттан бастакы мастар, умубат доборум Баһылай Минигэрийэбис Сыркыап.

Хотуу оройуоннартан дуобакка аан маннайгынан ССРС спордун мастара буолбут, мин умубат доборум, Баһылай Минигэрийэбис Сыркыап. Айылыгыттан элбэи бэрһиннэрбит киһи этэ. Дуобаччыгтар ортолорутар куруук көр-күлүү, дыһыг-хооб аргыстаах сыдылар буолан кини тула дыһыг хото мустара. Дорун-дорун добогторун биһигини соһутар, дыктиргэтэр, хантан эрэ үөһэттэн үөттэринилээх курдуга. Ол онтон икки түгэни кэһин.

1969 сылаахха Мэнэ Хагалас Майыгар тыа сирин дуобаччыларын өрөспүүбүлүөсэ биридинсэн иһин бастылар күрэхтэһингэ буолбута. Онно Саха сирин араас мунуктарыттан түмсэ түспүг дуобаччыгтар гостиницага олохтутун булуна сыдыларбыт. Кэһин сахалартан бастакынан норуоттар икки ардыларынааһы дуобакка ССРС спордун мастара буолбут, ити кэһинер кэмгэр

маастарга кандидат Игорь Никифоров, тоҕо эрэ улахан хоску киникэ мизэгэ көсүбүтэ мунта эбитэ дуу, раскладушка тэлгэнэ, киирэр аан таһыгар кинигэ ааҕа сытта. Биһиги, сана көрсүбүг добогтор улахан остуолга дуобаттарбытын туруортаан үтэспиттээн ханнык эрэ барылаанга меккүөр бөбүгүн мөнүрүтэн эрдэхпитинэ, тас ааммыг тэлэс тына түһөтүн, ыраах Муома уола Баһылай Сыркыап сыдыаһа минчээрдэбитинэн көтөн түстэ. Бары үөрөн сэгэс тына түстүбүг. Баһылай раскладушкага сытар Игору көрөөт: «Пахаай! Никифигэрэп Иигэр сытар», - дигэн тыл тизэ ойхобулунэн тээхтээн ыла охсубуттар, арай Альбина Аргунова керийэ-керийэ күтөн тоҕо барыта. Биһиги «жараф мэйилээхтэр» Игору уонна иигэр дигэн тыллар икки суолталарын ды, таба өйдөөн кэмнэ-кэмгэс күлүстүбүг. Ды, итинник, доборум соһууга да суохтан кинини күлүрэр, толкуйлагар этиилэри була охсорог маастар этэ.

Ити күрэхтэһингэ сыдыан, биер күн быстыспыг добордуулар, Баһылай биһикки уонна биһиги Байды дэһингэн биһир Араасыйа үтүөлөх эколог, очолорго күрэхтэһини сулүйата НА Черемкинын хайа да буолан, остулубуйга эбэттени баран иһон кинигэ маҕаһына дигэн кыракий чекэ дыһыг киирэ сырыттыбыт. Онно киирээт хараһым улары турар витринага хаһаа түстэ. Онно Давыг атырбыг худуалыга Хэрлиг Биеструи икки томнаах аһыом кинигэлэргэ киһилэн аҕай тураллар эбит. Саатар, күрэхтэһин бүтэн эрэр буолан, үл-харчы чарчаһан хаарын кинигэлэргэ матар буолбуттунан наһаа хомойдум. Эбэттени олорон Хэрлиг Биеструи туһунан кэһин-кэһин, атылаһар кыага суохтунан мунаттыдым. Баһылайым истискигэн баран: «Уйбаан, тэһин иһон маҕаһымыгтар сыдыаһаһыг эрэ», - дигэ. Күрэхтэһинигэр тэһин иһон

маҕаһымыгтар эмэ «кутула» түстүбүг. Очолорго, кинигэ маҕаһыныгар кыракий короткага ыта симилибит лоторея биһиги эрэ атылаһар этилэр. Кинигэ эрэ атылаһарга аһаммыг биһиги эрэ сүүһүгэн симилигэн турар биһиги эрэ икки, уон уонна биес солкуобайлаах сүүһүгэр баар дивилэрэ. Уоннааһыларга ылархай харчылар уонна кураһаһтар. Баһылай лоторея хоруктаһан таһыгар тийһон бэрэһитин устан баран, дуобаччыг уолаттарга туһаһан этэ: «Добогтор, бу баар-суох доборбор Уйбаан Пинигингэ улуу ходоһуһуу үлэбэргэ үөрөнн үрдүккэ, үтүөбэ таластын дигэн бу үс биһиги бэлэһитини», - дигэн баран хоруктаһан болдойон көрө да барбака онтон-мантан үс биһиги сулбу таһыан ылан туттаран кэһитэ. Уонна кэһин хайһыан да көрбөккө тахсан бара турбута. Биһиги соһууан «мах» бөрдэһэн турбаһаһыбыг. Онтон өй ылан маҕаһыан барыдаһаһа кыһыстан биһиги эрэ аһыталаан көрдөрүгэр көрдөстүм. Кыһыан аһыталаат хайһыра түспүг. Сүүһүг суумата уон биес солкуобай биес уон харчы! Этэн дигэн тоһонү эһини?! Баһага, бары соһүү бөбөнү сөһөн, бөккөһин эрэ аатыгар сырыттыбыг. Арай, ыксырыг киниги эрэ эһин саха суруйааччыларын сана тахсыталааһыг кинигэлэрин атылаһан, котох мугунан көтөбөн дыһыһынан да этэ! Арай, маҕаһыан атыһыта кыһы: «Лоторея харчытын эһон барбыкытын, бука баһаһыста кимикэ да кэһин оностуман, тобох биһиги ким да атылаһа суога», - дигэн көрдөспүгүн өргө дэри умубакка сыдыдыбыг.

Иккэ түгэн, 1973 сыл сааһыгар Баһылай Сыркыаптынан Муома Хотууттан Араасыйа «Урожайын» полуфиналыгар кытта Краснодарскай кырай Киселевск куоратыгар көтөн тийлибит. Күрэхтэһинигэр маастар

нурмалаах буолан наһаа эппиэттэстэ. Тийһикит күн баһыһынан, аһы Нурбаттан биһикэ тренердин, сүбөһит-аһыг буола ССССР үтүөлөх тренер Сэмэн Ньуклааһа аһаммытын сэрэһон сэгэһон, минчигиһингэн киирэн кэлэ. Ды, сирбит ситэн үөрүү-көүү буолла. Эрдэ тийһит дыһон быһыһынан, күһө эрчилтэн, теорияһыгар итэһэһитин ситэһитингэн бардыбыг. Күрэхтэһинигэр буолуһаһ күнүн иһиннэ эрдэ утуйдуг. Сарсыһыгар Баһылайыг суорһанын аһыг баһаат үөһүтэһитингэн ойон туран остуолга дуобатын бэрйэ олорон Сэмэнгэн көрдөһүүтөх буолла: «Тый, добогтор, бөлүүн түһэммин Игорь Алексеевы кытары буолаары буолан Болонскай ооньуутун, Св-2 хаамылаах уустук барылаһыгар мунтанна олорон эһипит. Ыл Сэмэн, ол барылаһы чуолкайдыаһа эр», - дигэ. Сэмэн итэһэһитэ: «Ол, Ленинград маастара тыа сириттэн ооньуура буолуо дуо? Чэ, ол да буолар сэрэһон варианы көрүбүн даһыг», - дигэн «архыһыг» хособутунан бардыта. Ды, таннан-симонан оностон ооньуур сирбитигэр «Шахтер» кулуутка тийлибит. Фойега киирбитиг, соһуһуһуһу иһин арай Игору Алексеев дигэн уһун баһыг кыһа Горыкай куорат маастара Марк Юдны кытары сүр омуһаһыг сэрэһон тураллар эбит. Жеребена түмүгүн Баһылай Игору Алексеева түбэһтэ! Онтон утарыта олорон киирэлэһитигэр Алексеева оһубуна «Болонскай» ооньуутун Св-2 барылаһы талыта. Сэмэн Сэмэнбис Баһылай түүлэ иһэ буолбуттан бөккөһон төбөтүн быһа иһиттибитэ. Ды, итинник дыктиһитингэн соһуһуһу буолара, күһүтүк саныар, умубат доборум - Баһылай Сыркыап.

Иван ПИНИГИН, Чурапчы улутун уонна Хаһаар нэһилэгин Бочуоттаах олохтооһа.

БИЛЛЭРИИЛЭР

ОБЪЯВЛЕНИЯ

Чурагчы салыннылтигэр таас дыахы 3 хосток толору хаанчылыылаах квартираны Дьоккуускайга дыахы астаабын.
Тел: 89676241335.

Чурагчы киннигэр таас, толору хаанчылыылаах, сылаас, 3 этээскэ, 2 хосток дыа атыылыбын.
Тел: 89142879168.

Болжойун!

КЛЕЩТАН СЭРЭНИН!

Сайын - айылга саамай тупсан турар кэмэ. Кини күүхтэн үөрэр, айылгалыын алтыһара элбик. Ол эрэри бу үөрүүнү кээр үүрэр кутталлаах түгүтүн, клещ курдук үөнтөн сэрэхтээх буоларга ытырабыт.

Чурагчы улуунугар быларыын сайын 3 киһи клещка ыстаппыта бэлэстэммитэ, быйыл бу сыппара 9-кэ тийэр үрдээтэ. Барыта улахан дьоннор. Клещка киһи тыага эр сылдьан ыстаппат. Ото-маһа суох сиргэ, уулуссада да сылдьар киһиэхэ көтөн кэлэн сымнаһас сиринэн киирэн сөп. Клещ — инфекционнай ыарыһа тарҕатар биер саамай кутталаах харамай. Ол ыарыһа клещевой энцефалит, боррелиоз, эрлихиоз, анаплазмоз уо.д.а. киирсэллэр. Россия үрдүнэн сыллата 400-кэ тийэр киһи клещтан ыстатан балыһаага кэллэр, онтон 1/4 чааһа - оҕо аймах. Тас бойдуларга сылдьан төһө киһи клещ сиргиттэ буолара биллибэт. Клещ киһиэхэ гипостомата диэн органынан сыстар. Бу киһи хатаастар, хааны иһэр органа. Сүрүннээн киһи этин-сиинин алараа өтүтүтүн саҕалаан ыстыыр. Ол эбэтэр ис, сис, сымнаһас сир, түөс, хоннох анна, моой, кулгаах эргин. Ытыраа ыарыһа суох, ыстаабытын кэниэ төгүрүк быһыылаах кыһыл бээтинэ хаалар. Клещ сыраанын кытта аллергия саҕаланар. 10-20 см, арыт 60 см-га тийэр диаметрдаах улахан бээтинэ диэри улаатын сөп. Баас хахтанар, суолланар уонна икки нэдиэлэ иһинэн туох да суох гына оһор.

Клещ уһуна 0,2-0,4 мм тийэр, 5 мм уһунаахтар эмиз баар буолаллар. Этэ-сиинэ төбөтүн уонна истэн турар. Сүрүннээн алта паара атахтардаах. Клещка ытыттарбыт киһи 2-3 чааһынан сылаардыыр, уута кэлэр, тонор, сүһүбүн сүтэрэр, сырдыгы тулуйбат буолар, төбөтө ыалдьар, хотуолуон сөп. Ордух хронической ыарыһаах, иммунитеттара мөлтөх, аллергиялыыр кырдыаастар, оҕолор түргэнник бэринэллэр. Ол барыта ыараан улахан ыарыһаага тириэрдэн сөп. Ол эбэтэр нызэрбинэй система ыарыһаа (энцефалит, энцефаломиелит, эпилепсия, гиперкинез, төбө ыарыһаа, паралич); сүһүөх ыарыһаа (артралгия, артрит); сүрэх-тымыр ыарыһаа (аритмия, хаан баҕааһына); тыҥа ыарыһаа (пневмония, тыага хаан барыһа); бүүр ыарыһаа (нефрит, гломерулонефрит); быар ыарыһаа (ас буһарар органнар кэһилииллэр) саҕаланыахтарын сөп. Бу ыарыһаа түмүктөрүнэн инбэлиниккэ тахсы түбэлтэлэрэ элбэхтэр.

Клещка ыстаппыт буоллаха, тугу гынаахха? Бастатан туран, кинини ыстаабыт сириттэн ылаахха наада. Клещ тыһынаах буолааһына өлөрөргө ыксаамаһ, бүтэй сиргэ уурун. Өлбүт клещи муустаах контейнерга угуу. Балар анал лабораторияда ытытылаахтар. Бэйэбит медиктэргэ тин-йэргит булгуччулаах. Сир астыы, оттуу, айылгада сыныһаа барарга бүтэй ырбаахыны, ыстааны, атах таһаһын кэтин, былааттанар. Бу көрдөххө кыра харамай киһиэхэ улахан буортуну оңорорун, олоххо кутталааһын умнумаһ!

Улуустаагы киһи балыһа профилактикалыыр кабинета.

Спорт

Открытый Республиканский турнир

ПО ВОЛЬНОЙ БОРЬБЕ

среди юниоров

1996 года рождения и моложе посвященный братьям Ефимовым

Фотоматериал соревнований.

12 августа 2016 г. зал борьбы ЧГУФКС
04:00 – 05:00 – Встреча жюри с судьями
05:00 – 06:00 – Встреча жюри с участниками
12 августа 2016 г. МФСК им. А.М. Фомин
06:00 – 08:00 – Предварительные схватки
08:00 – 12:00 – Торжественное открытие соревнований
12:00 – 14:00 – Борьба на олимп.
14:00 – 16:00 – Продолжение соревнований
16:00 – 18:00 – Финальные схватки и награждение чемпионов соревнований
После соревнований проводится Абсолютная церемония награждения чемпионов, победителей и призеров соревнований, вручения спортивной экипировки, диплома о прохождении соревнований.
Участники ссылаются на сайт: www.mfsc.ru, www.fedbox.ru
Награждение чемпионов: Захараев Александр, Захаров Александр, Овчинников Андрей

12-13 августа 2016 г.

Ини-бии Ефимовтарга анаан көнүл тустууга республиканский турнир

Атырдыах ыйын 12-13 күнүгүгэр тапталлаах Чурагчыбыт сиргэр-уотугар А.И. Федотов аатынан спорттукый комплекскэ улуустук тустуугун историтыгар чыаххай сулууһун хааларбыт ини-бии Петр уонна Николай Ефимовтар ааттарыгар 1996 сылтан ботторо торук сааһаах ыччыларга анаан бастааһын республиканский турнир ытыгыта. 12 улуустан 80-ча бөһөс, алытыһыт FLA бырабыланын бисе ыйаһыта: 50-55-60-66-74 килтэҕэ күрэх быһаһаахтара. Бу тустуу кэнигитэ, түһүлгэ сааһыта, ыйаһыта тустууга суох, хапсаҕайга мунутуур кыһылыаагы быһаарар абсолютнай күрэх ытыгыгар — кыһылыаагы Ефимовтар дыа көргөтүрүн ааһыттан сыналаах бирикэ күүтэр!

Күрэх сүрүн тэрийсчигэр: Чурагчы улуунун спортна управлаласта, Чурагчы нэһилиэгин дьаһалта, Ефимовтар дыа көргөтүр, бары аймахтара.

Чурагчыбыт дьонун-сэргитин, спорду сөһөрөччигэр атырдыах ыйын 13 күнүгэр А.И. Федотов аатынан спорттукый комплекскэ тустуу түһүлгүгэр ытырабыт.

Турнир хаһыада.

СВЯЗНОЙ

приглашает на работу в новый офис

МЕНЕДЖЕРОВ ПО ПРОДАЖАМ

МЕНЕДЖЕРОВ ПО КРЕДИТОВАНИЮ

КАРЬЕРНЫЙ РОСТ, ЗАРПЛАТА ОТ 35 000 РУБ.,
УДОБНЫЙ ГРАФИК, ПОЛНЫЙ СОЦ.ПАКЕТ,
ДМС. СТАЖИРОВКА ОПЛАЧИВАЕТСЯ.

Настройся на рабочую волну!

Запишись на собеседование прямо сейчас

8 800 700 700 3, 924-105-06-00

rabota_dv@maxus.ru

Одзулуун нэһилиэгин олохтооҕо

БАРАХСАНОВА Розалия Дмитриевна

олухтон туораабытынан биһигэ үлэтир кыһаабылар кыһаагар Екатерина Александровна, күтүөтүр Алексей Михайлович дириг културданыһын тэрийбит.
„Чурагчы нэһилиэгэ“ МТ дьаһалтата.

Күндү таһыыр ийбэт, эбээбит, Чурагчы салыннылтигэр одухтооҕо, үлө астарыа

НИКИФОРОВА Ирина Степановна

бу дыах атырдыах ыйын 3 күнүгэр уһун ыарахан ыарыһаа кун сиргиттэн барытын дьириник курутууһун туран биер дьонугар иһиттэн сиргит. Быраһылаһыа Дьоккуускай куоракка, Медцентр Трурнай сааһааһа атырдыах ыйын 6 күнүгэр күнүс 12:00 часка буолар.

Оҕолорго, сөннөргө, аймахтара.

Дьоккуускай куорат олохтооҕо, үлө бэтэргэнэ

СПИРИДОНОВА Мелена Терентьевна

олухтон туораабытынан стоматолог олохтооҕо ер кэмиз биһигэ үлэстэбит кыһаабылар, кыһаагар Спиридова Людмила Ефимовна, кини дыа көргөтүр културданыһын тэрийбит.
Улуус кини балыһааһын салалтата, профкома, стоматологичи коллектива.

Телай Мэһилиэгинтэн торуттэх Хаһаар нэһилиэгин олохтооҕо, бырааһыт:

ЗАХАРОВ Гаврил Гаврилович

хомотолохтох кун сиргиттэн барытынан убайытар Зеновийга, элэһийгэр Пашада, быһаагар Туһаарада, таһыраагар Афанасий, Инокентий дыа көргөтүрүгэр, кыһааһа элэһийгэр Анастасия Павловна, кини оҕолоругар, сөннөргө дириг културданыһын тэрийбит.

Чурагчыттан Захаровтар, Климовтар.

Тапталлаах аҕаһа, эһэһа, хос эһэһа Саха Өрөспүүбүлүкэтин государственнай уонна общественной дьаһа, Саха АССР културданыһын үлэстэх үлэһит, М. К. Аммосов уонна П. А. Ойуунускай аатынан бирикэһэ дьаһааһа, сирин бэтэргэнэ

ГАБЫШЕВ Михаил Прохорович

уһун ыарахан ыарыһаа олухтон туораабытынан уотугар Петр Михайловичка, кыһааһа Мария Дмитриевна, оҕолоругар, сөннөргө, аймахтарыгар дириг културданыһын тэрийбит.

Таһаар, сир, Пэрмалар, Моммалар

Чурагчы салыннылтигэр олохтооҕо, Герой-Ийэ

МАКАРОВА Парасковья

олухтон туораабытынан оҕолоругар, сөннөргө, бары аймахтарыгар дириг културданыһын тэрийбит.
„Чурагчы нэһилиэгэ“ МТ дьаһалтата.

Мутулай нэһилиэгин олохтооҕо, тыһыт, үлө бэтэргэнэ

ОКОНЕШНИКОВА Анастасия Павловна

олухтон туораабытынан оҕолоругар, чуһас аймахтарыгар дириг културданыһын тэрийбит.
Мутулай нэһилиэгэ МТ дьаһалтата, „Аһыһа“ түмкүү, „Сарыһа“ түмкүү.

Кыһааһыт редактор — А.А. ЗАХАРОВ.
Элэһийгэр сиргиттэр, сурух отдела — А.М. СЛЕПЦОВ.
Экономика, тыа хаһаайыһыттын отдела — А.М. СЛЕПЦОВ.
Корреспондентар — О.В. ЖИРКОВА, С.А. ЖЕНДРИНСКЭЙ.
Таһаарчы — Н.Д. БУРЦЕВА.
Бэтэргэччигэр — С.А. ПАВЛОВ.

Тэрийтэн таһаараччылар: СР Правительство, Чурагчы улуунун „Сага олох“ редакция-издательскай холбоһук автономнай у-р-дэниие, Российскай Федерация Россиялар СР управлалыгар 2012 с. кулун тутар 15 күнүгэр регистрацияламмыт нүмэрэ — ПИ №14-0238.

ААДЫРЫСЫТ: 678670, Чурагчы сал.,
Карл Маркс уул., 26-а. Телефоннарбыт:
редактор — 41-332, отделлар — 41-265, 41-358.
E-mail: sagoloh@mail.ru, сайт: sagoloh.ru

Бэтэргэччэ сакаас:
№ 83 (11250)
Кээһийэ: 1 бэч. лист
Тираж 1077
Хаһыат сыһаната: 10 солк.

Сага олох

Аһаарыттар эһэһааһа
редакционнай кыһааһа
түһүлгүгэр. Сурух кыһааһа
чылаһаарыттар аһаарыттар
аһаарыттар түһүлгүгэр.

Хаһыат бэтэргэччэ бэриллэр графика: 16 ч 00 м. Бэтэргэччэ бэрилиннэ: 16 ч 00 м. „Сага олох“ редакция-издательскай холбоһукка 05.08.2016 с. офсетка бэтэргэччэ.
Аадырыһа: 678670, Чурагчы сал., Карл Маркс уул., 26-а. Индекс: 54907. Хаһыат нэдиэлэһэ үстэ: олутурунунуна, чөлүкүргэ уонна субуотада таһар.